

Įsakymas netenka galios 2018-04-21:

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-171](#), 2018-04-19, paskelbta TAR 2018-04-20, i. k. 2018-06280

Dėl 2016 m. kovo 9 d. Europos parlamento ir tarybos reglamento (ES) 2016/425 dėl asmeninių apsaugos priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 89/686/EEB, įgyvendinimo

Suvestinė redakcija nuo 2013-07-19 iki 2018-04-20

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [65-1967](#), i. k. 1002230ISAK00000069

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖS

**Į S A K Y M A S
DĖL TECHNINIO REGLAMENTO „ASMENINĖS APSAUGINĖS PRIEMONĖS“
PATVIRTINIMO**

2000 m. liepos 3 d. Nr. 69
Vilnius

Vadovaudamasi 1999 m. gruodžio 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1482 „Dėl institucijų, įgaliotų tvirtinti privalomuosius produktų saugos reikalavimus, paskyrimo“ (Žin., 1999, Nr. [114-3304](#)) 1.2 punktu:

1. T v i r t i n u techninį reglamentą „Asmeninės apsauginės priemonės“ (pridedama).
2. Pripažįstu netekusiu galios techninį reglamentą „Bendrieji reikalavimai asmeninių apsauginių priemonių projektavimui ir gamybai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos 1998 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 122/261 (Žin., 1998, Nr. [69-2028](#)).

SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTRĖ

IRENA DEGUTIENĖ

SUDERINTA
Ūkio ministras
V. Milaknis
2000 m. birželio 30 d.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministrės
2000 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 69

TECHNINIS REGLAMENTAS ASMENINĖS APSAUGINĖS PRIEMONĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Techninis reglamentas „Asmeninės apsauginės priemonės“ (toliau – Reglamentas) nustato pagrindinius saugos ir sveikatos reikalavimus tiekiamoms į rinką asmeninėms apsauginėms priemonėms (toliau – AAP). Reglamentu turi vadovautis asmenys, tiekiantys į rinką AAP, t. y.:

- gamintojai;
- įgaliotieji gamintojų atstovai Europos Bendrijoje ir Lietuvoje;
- importuotojai.

Reglamentas parengtas įgyvendinant Europos Tarybos direktyvą 89/686/EEC „Dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis, suvienodinimo“ ir ją pataisančias direktyvas 93/68/EEC, 93/95/EEC ir 96/58/EC.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [52](#), 2001-04-23, *Žin.*, 2001, Nr. 37-1266 (2001-05-02), i. k. 1012230ISAK00000052

II. TAIKymo SRITIS, TIEKIMAS Į RINKĄ IR LAISVAS JUDĖJIMAS

1. Šiame Reglamente nustatomos AAP tiekimo į rinką sąlygos bei pagrindiniai saugos reikalavimai, kuriuos privalo atitikti AAP, norint užtikrinti naudotojų saugą ir sveikatą.

1.1. Šiame Reglamente AAP – tai įvairūs prietaisai ar įrenginiai, skirti asmeniui dėvėti ar laikyti, suprojektuoti ir pagaminti asmens apsaugai nuo vieno ar keleto jo sveikatai ir saugai gresiančių pavojų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [52](#), 2001-04-23, *Žin.*, 2001, Nr. 37-1266 (2001-05-02), i. k. 1012230ISAK00000052

1.2. AAP taip pat yra:

1.2.1. apsaugos priemonė, sudaryta iš kelių prietaisų ar įtaisų, gamintojo sujungtų į vieną, norint apsaugoti asmenį nuo vieno ar keleto pavojų, galinčių kilti tuo pačiu metu;

1.2.2. apsaugos prietaisas ar įtaisas, įrengtas atskirai arba sujungtas su asmeniniais neapsaugos įrenginiais, kuriuos asmuo dėvi arba laiko dirbdamas specifinį darbą;

1.2.3. AAP tarpusavyje pakeičiamos dalys, kurios būtinos tinkamam jos veikimui ir naudojamos tik su priemone.

1.3. Kiekviena kartu su AAP pateikta rinkai sistema, naudojama AAP prijungimui prie kito išorinio papildomo įrenginio, turi būti laikoma sudėtine tokios priemonės dalimi netgi tada, kai nėra numatyta, kad minėtą sistemą būtina nuolat dėvėti arba laikyti esant pavojui.

1.4. Šis Reglamentas netaikomas:

– AAP, kurias reguliuoja kiti techniniai reglamentai, siekiantys tokių pat tikslų kaip ir šis Reglamentas ir kurie susiję su pateikimu rinkai, laisvu prekių judėjimu ir sauga,

– AAP rūšims, nurodytoms I priede pateiktame į šį Reglamentą neįtrauktų gaminių sąraše nepriklausomai nuo neįtraukimo priežasties, paminėtos pirmoje įtraukoje.

2. Lietuvos Respublikos rinkos priežiūros institucijos imasi visų priemonių, užtikrinančių, kad 1.1–1.3 punktuose minimos AAP galėtų būti teikiamos į rinką ir naudojamos tik tokiu atveju, jeigu jos užtikrina naudotojų saugą nepakenkdamas kitų asmenų, naminių gyvulių sveikatai ar turto saugai, kai yra tinkamai eksploatuojamos ir naudojamos.

2.1. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turi teisę AAP, kurioms taikomos šio Reglamento nuostatos, nustatyti ir kitokius reikalavimus, kurie užtikrintų patikimesnę naudotojų saugą ir sveikatą, jeigu šių AAP nereikės modifikuoti taip, kad jos nebetenkins šio Reglamento nuostatų.

2.2. Negalima drausti eksponuoti mugėse, parodose ir panašiose vietose AAP, kurios neatitinka šio Reglamento nuostatų, jei jos pažymėtos ženklais, aiškiai rodančiais, kad eksponuojamos AAP jų neatitinka ir draudžiama jas įsigyti bei (arba) naudoti bet kuriuo tikslu tol, kol gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas nepakeitė jų taip, kad jos tenkintų pagrindinius šio Reglamento reikalavimus.

3. 1.1–1.3 punktuose paminėtos AAP turi atitikti šio Reglamento II priede nustatytus pagrindinius sveikatos ir saugos reikalavimus.

4. Negalima drausti, riboti ar trukdyti AAP ir jų komponentų pateikimą į rinką, jeigu jos tenkina pagrindinius šio Reglamento reikalavimus ir turi CE ženklą, patvirtinantį jų atitiktį šio Reglamento reikalavimams, įskaitant sertifikavimo procedūras, nurodytas III dalyje.

Taip pat negalima drausti, riboti ar trukdyti pateikti rinkai CE ženklu nepažymėtų AAP dalių, kurias ketinama panaudoti AAP, jeigu ne nuo jų priklauso tinkamas AAP veikimas.

5. Laikoma, kad 8.2 punkte paminėtos AAP atitinka 3 punkte nurodytus pagrindinius reikalavimus, jeigu yra pažymėtos CE ženklu ir pareikalavus gamintojas gali pateikti 12.1 punkte nurodytą EB atitikties deklaraciją.

5.1. Laikoma, kad 8.1 punkte paminėtos AAP atitinka 3 punkte nurodytus pagrindinius reikalavimus, jeigu yra pažymėtos CE ženklu ir gamintojas pareikalavus gali pateikti ne tik EB atitikties deklaraciją, nurodytą 12.1 punkte, bet ir paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos EB tipo tyrimo sertifikatą, liudijantį, kad AAP atitinka nacionalinius standartus, priimtus remiantis darniaisiais standartais¹, ir yra įvertinta pagal 10.4.1 ir 10.4.2 punktų pirmosios įtraukos nuostatas atlikus EB tipo tyrimą.

Jeigu gamintojas visai nesilaikė darniųjų standartų, jų laikėsi tik iš dalies arba tokių standartų iš viso nėra, paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos išduotame sertifikate turi būti nurodyta, kaip tenkinami pagrindiniai reikalavimai pagal 10.4.1 ir 10.4.2 punktų antrosios įtraukos nuostatas.

5.2. 8.1 punkte minimoms AAP, kurioms nėra nustatyti darnieji standartai, turi būti naudojami tokie Lietuvos standartai ir techninės specifikacijos, kuriais tinkamai galima įgyvendinti šio Reglamento II priede nurodytus pagrindinius sveikatos ir saugos reikalavimus. Apie šiuos Lietuvos standartus ir technines specifikacijas pranešama suinteresuotoms šalims.

5.3. Jei AAP yra ir kitų techninių reglamentų, numatančių CE ženklinimą, subjektas, tai CE ženklas reiškia, kad AAP turi atitikti ir tų techninių reglamentų reikalavimus.

5.4. Tačiau jei vienas ar keli šie techniniai reglamentai leidžia gamintojui pereinamajame laikotarpyje pasirinkti kurį nors vieną iš jų, CE ženklas rodys atitikimą tik gamintojo pasirinktam techniniam reglamentui.

Šiuo atveju išsamios nuorodos į taikomus techninius reglamentus turi būti pateiktos dokumentuose, kurie nurodyti tuose techniniuose reglamentuose ir kurie pridedami prie AAP.

6. Jeigu manoma, kad 5.1 punkte minimi darnieji standartai ne visiškai atitinka 3 punkte nurodytus pagrindinius reikalavimus, kuriuos jie turi apimti, apie tai būtina pranešti Europos Komisijai, pateikiant išsamų paaiškinimą, kad būtų atlikti veiksmai, nustatyti 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB, 11 straipsnyje.

Informacija Europos Komisijai pateikiama per Lietuvos Respublikos atstovą pagal procedūras, numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarime Nr. 617 „Dėl keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras“ (Žin., 1999, Nr. [45-1446](#); 2004, Nr. 63-2264).

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-399](#), 2013-07-12, *Žin.*, 2013, Nr. 77-3907 (2013-07-18), i. k. 1132230ISAK00A1-399

7. Jeigu rinkos priežiūros institucijos įsitikina, kad CE ženklu pažymėta ir numatyta tikslu naudojama AAP gali kelti pavojų asmenų, naminių gyvūnų arba turto saugai, jos, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, privalo imtis visų būtinų priemonių, kad tokios AAP būtų pašalintos iš rinkos ir uždraustas jų realizavimas ar laisvas judėjimas.

7.1. Sprendimą pašalinti iš rinkos AAP, uždrausti jos realizavimą ar laisvą judėjimą dėl to, kad ji neatitinka pagrindinių sveikatos ir saugos reikalavimų, rinkos priežiūros institucijos privalo pagrįsti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka bei pranešti apie tai Komisijai, nurodydamos sprendimo priežastis, o svarbiausia pranešti, ar toks neatitikimas nėra susijęs su:

- a) nesugebėjimu laikytis 3 punkte nurodytų pagrindinių reikalavimų;
- b) nepatenkinamu 5.1 punkte minimų standartų taikymu;
- c) 5.1 punkte minimų standartų trūkumais.

7.2. Jeigu tam tikrų reikalavimų neatitinkanti AAP yra pažymėta ženklu CE, rinkos priežiūros institucijos Lietuvos Respublikos įstatymų numatyta tvarka turi imtis atitinkamų veiksmų prieš tuos, kurie uždėjo CE ženklą ar parengė deklaraciją ir pranešti apie tai Komisijai bei ES narėms ar kitoms suinteresuotoms valstybėms.

III. SERTIFIKAVIMO PROCEDŪROS

8. Prieš pateikdamas AAP modelį rinkai, gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas parengia III priede nurodytus techninius dokumentus, kad prireikus jie galėtų būti pateikti rinkos priežiūros institucijoms.

8.1. Prieš pradėdant AAP, išskyrus minimas 8.2 punkte, gamybą, gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas Europos Bendrijoje ir Lietuvoje pateikia vieną AAP modelį EB tipo tyrimui, kaip nurodyta 10 punkte.

Punkto pakeitimai:

Nr. [52](#), 2001-04-23, *Žin.*, 2001, Nr. 37-1266 (2001-05-02), i. k. 1012230ISAK00000052

8.2. EB tipo tyrimas nebūtinai, kai AAP modeliai yra paprastos konstrukcijos ir gamintojas mano, jog naudotojas pats galės įvertinti apsaugos lygį iškilus minimaliam pavojui, jeigu jo poveikis palaidpsniniui ir jį galima laiku pastebėti.

Šiai kategorijai priklauso tik tos AAP, kurios saugo naudotoją nuo:

- mechaninių poveikių, turinčių tik paviršinį efektą (sodininko pirštinės, antpirščiai ir pan.),
- silpnai veikiančių medžiagų, kurių poveikį galima nesunkiai panaikinti (pirštinės, saugančios nuo atmiestų dezinfekuojamųjų tirpalų, ir pan.),
- pavojaus dirbant su karštomis detalėmis arba pavojingo sąlyčio su jomis, kai naudotojas dirba esant ne aukštesnei nei 50°C temperatūrai (pirštinės, darbinės prijuostės ir pan.),
- atmosferos veiksnių, kurie nėra nei išimtiniai, nei ekstremalūs (galvos apdangalai, sezoniniai drabužiai, avalynė ir pan.),
- silpnų smūgių ir vibracijos, nedarančių neigiamos įtakos gyvybiškai svarbioms kūno dalims ir nesukeliančių negrįžtamų pakenkimų (lengvi šalmai, pirštinės, lengva avalynė ir pan.),
- saulės šviesos (akiniai nuo saulės).

8.3. Gaminant AAP:

8.3.1. jeigu AAP yra sudėtingos konstrukcijos, apsauganti nuo mirtino pavojaus ar pavojaus, galinčio sunkiai ir negrįžtamai pakenkti sveikatai, ir, gamintojo manymu, naudotojas neturi pakankamai laiko jų tiesioginiam poveikiui įvertinti, gamintojo nuožiūra atliekama viena iš dviejų 11 punkte paminėtų procedūrų. Šiai kategorijai priklauso tik:

- kvėpavimo takų apsauginės priemonės su filtrais, saugančios nuo kietųjų ir skystųjų aerozolių ar dirginančių, pavojingų, toksiškų ar radioaktyviųjų dujų,

- kvėpavimo takų apsauginės priemonės, visiškai apsaugančios nuo atmosferos poveikio, įskaitant tas, kurios skirtos nardymui,
- AAP, tik iš dalies saugančios nuo cheminio poveikio arba jonizuojančiosios spinduliuotės,
- AAP, naudojamos aukštos temperatūros sąlygomis, prilyginamomis 100°C arba didesnei oro temperatūrai, susidarantiomis dėl infraraudonosios spinduliuotės, liepsnos, didelio išlydytos medžiagos kiekio arba kitų veiksnių poveikio,
- AAP, naudojamos žemos temperatūros sąlygomis, prilyginamomis -50°C arba žemesnei oro temperatūrai,
- AAP, skirtos apsaugoti nuo kritimo iš didelio aukščio,
- AAP, skirtos apsaugoti nuo elektros srovės ir aukštos įtampos keliamų pavojų arba naudojamos kaip izoliacija dirbant aukštos elektros įtampos sąlygomis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-287](#), 2005-11-11, *Žin.*, 2005, Nr. 137-4939 (2005-11-19), i. k. 1052230ISAK00A1-287

8.3.2. visoms AAP parengiama 12.1 punkte nurodyta EB atitikties deklaracija.

9. Lietuvoje EB tipo tyrimus ir kitas atitikties įvertinimo procedūras pagal šio Reglamento nuostatas atlieka tos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos paskirtos notifikuotos įstaigos, kurios atitinka Reglamento V priede išvardytus reikalavimus. Notifikuotų įstaigų paskyrimas ir atšaukimas vykdomas vadovaujantis Paskelbtųjų (notifikuotų) atitikties įvertinimo įstaigų paskyrimo taisyklėmis (*Žin.*, 1999, Nr. [62-2058](#)). Gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas Europos Bendrijoje ir Lietuvoje gali pasirinkti bet kurią vieną iš Europos Bendrijos notifikuotų įstaigų (paskelbtų Oficialiame Europos Bendrijos žurnale (OJ)) atlikti Reglamente numatytas atitikties įvertinimo procedūras.

Lietuvai pasirašius Europos atitikties įvertinimo protokolą prie Europos sutarties ar tapus ES nare, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turi paskirti atstovą (-us) į direktyvos 89/686 Nuolatinį komitetą, įsteigtą prie ES Komisijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [52](#), 2001-04-23, *Žin.*, 2001, Nr. 37-1266 (2001-05-02), i. k. 1012230ISAK00000052

10. EB tipo tyrimas.

10.1. EB tipo tyrimas yra procedūra, kurią atlikdama paskelbtoji (notifikuota) įstaiga nustato ir patvirtina, kad tam tikras AAP modelis tenkina šio Reglamento reikalavimus.

10.2. Paraišką atlikti tam tikro AAP modelio EB tipo tyrimą gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas pateikia vienai paskelbtajai (notifikuotai) įstaigai, kurią pasirenka savo nuožiūra.

10.3. Paraiškoje turi būti:

- gamintojo arba jo įgaliotojo atstovo pavardė, adresas ir įmonės – AAP gamintojos adresas ir pavadinimas,

- gamintojo parengti techniniai dokumentai, minimi šio Reglamento III priede.

Prie paraiškos pridedamas atitinkamas kiekis norimo patvirtinti modelio pavyzdžių.

10.4. Paskelbtoji (notifikuota) įstaiga atlieka EB tipo tyrimus tokia tvarka:

10.4.1. gamintojo parengtų techninių dokumentų tyrimas:

- gamintojo parengti techniniai dokumentai tiriami siekiant nustatyti, ar jie atitinka 5.1 punkte minimus darniuosius standartus,

- jeigu gamintojas darniųjų standartų netaikė, taikė iš dalies arba tokie standartai iš viso nebuvo nustatyti, paskelbtoji (notifikuota) įstaiga, prieš tikrindama gamintojo parengtus techninius dokumentus, privalo patikrinti, ar gamintojo taikomos techninės sąlygos atitinka pagrindinius saugos ir sveikatos reikalavimus, kad nustatytų AAP tinkamumą pagal tas technines sąlygas.

10.4.2. AAP modelio tyrimas:

- tirianti AAP modelį paskelbtoji (notifikuota) įstaiga patvirtina, kad jis pagamintas pagal gamintojo parengtus techninius dokumentus ir gali būti saugiai naudojamas pagal paskirtį. Ji

atlieka būtinus tyrimus ir bandymus, kad nustatytų, ar AAP modelis atitinka darniuosius standartus,

– jeigu gamintojas darniųjų standartų netaikė, taikė iš dalies arba tokie standartai iš viso nebuvo nustatyti, paskelbtoji (notifikuota) įstaiga atlieka būtinus tyrimus ir bandymus, kad nustatytų, ar AAP modelis atitinka technines sąlygas, kuriomis vadovavosi gamintojas, jeigu prieš tai buvo nustatyta, kad jos atitinka pagrindinius reikalavimus.

10.5. Jeigu AAP modelis tenkina atitinkamas nuostatas, paskelbtoji (notifikuota) įstaiga parengia EB tipo tyrimo sertifikatą ir praneša pareiškėjui apie rezultatus. Tokiame sertifikate nurodomi tyrimo rezultatai, sertifikato išdavimo sąlygos ir patvirtintam modeliui identifikuoti reikalingi aprašymai bei brėžiniai.

Europos Komisija, valstybės narės, kitos paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos gali gauti sertifikato kopiją, o pateikusias motyvuotą prašymą – gamintojo sudarytos techninės bylos kopiją bei atliktų patikrinimų ir bandymų ataskaitų kopijas.

Dokumentus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos paskirtos notifikuotos įstaigos saugo 10 metų nuo AAP pateikimo rinkai.

10.6. Kiekviena paskelbtoji (notifikuota) įstaiga, atsisakanti išduoti EB tipo tyrimo sertifikatą, informuoja apie tai ir kitas paskelbtąsias (notifikuotas) įstaigas.

11. Pagamintų AAP tikrinimas.

11.1. Pagamintų AAP EB kokybės kontrolės sistema.

11.1.1. Gamintojas imasi visų priemonių, kad gamybos procesas, įskaitant AAP galutinį patikrinimą ir bandymus, užtikrintų gamybos vienuarūšiškumą ir kad AAP atitiktų EB tipo tyrimo sertifikate nurodytą tipą ir tenkintų pagrindinius šio Reglamento reikalavimus.

11.1.2. Gamintojo pasirinkta paskelbtoji (notifikuota) įstaiga atlieka reikiamus patikrinimus. Tokie patikrinimai atliekami atsitiktinai, paprastai ne rečiau kaip kartą per metus.

11.1.3. Paskelbtoji (notifikuota) įstaiga patikrina atitinkamą AAP modelį ir atlieka bandymus, numatytus darniuosiuose standartuose arba reikalingus norint įrodyti, kad jis tenkina šio Reglamento pagrindinius reikalavimus.

11.1.4. Kai AAP tikrina ne EB tipo tyrimo sertifikatą išdavusi įstaiga ir kyla sunkumų dėl modelio atitikties įvertinimo, ji turi kreiptis į sertifikatą išdavusią paskelbtąją (notifikuotą) įstaigą.

11.1.5. Paskelbtoji (notifikuota) įstaiga gamintojui pateikia bandymų ataskaitą. Jeigu joje nurodyta, kad produkcija nėra vienuarūšė arba ištirtasis AAP modelis neatitinka EB tipo tyrimo sertifikate nurodytojo arba šio Reglamento pagrindinių reikalavimų, paskelbtoji (notifikuota) įstaiga turi imtis priemonių atsižvelgdama į nustatyto trūkumo ar trūkumų pobūdį ir apie tai informuoti ją notifikavusią valstybės instituciją.

11.1.6. Kai to reikalaujama, gamintojas privalo pateikti atlikusios tyrimą paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos ataskaitą.

11.2. Sistema, padedanti užtikrinti AAP EB kokybę kontrolės priemonėmis.

11.2.1. Sistema.

a) Norėdamas patvirtinti kokybės kontrolės sistemą, gamintojas paskelbtajai (notifikuotai) įstaigai, kurią pasirenka savo nuožiūra, pateikia paraišką.

Tokioje paraiškoje pateikiama:

– visa informacija, susijusi su atitinkamos AAP kategorija, įskaitant, jei reikia, ir dokumentus, skirtus patvirtintam modeliui,

– kokybės kontrolės sistemos dokumentai,

– pasižadėjimas toliau vykdyti įsipareigojimus, atsirandančius dėl kokybės kontrolės sistemos, jos tinkamumo bei efektyvumo.

b) Kiekviena AAP privalo būti patikrinta pagal kokybės kontrolės sistemą ir turi būti atlikti atitinkami 11.1.3 punkte nurodyti bandymai, siekiant patikrinti, ar ji tenkina tam tikrus pagrindinius šio Reglamento reikalavimus.

Kokybės kontrolės sistemos dokumentuose ypač tiksliai nurodomi:

- kokybės tikslai, įmonės organizacinės struktūros schema, vykdytojų pareigos ir jų įgaliojimai gaminio kokybės atžvilgiu,
- patikrinimai ir bandymai, kurie turi būti atlikti pagaminus gaminį,
- priemonės, skirtos kokybės kontrolės sistemos efektyvumui patikrinti.

c) Paskelbtoji (notifikuota) įstaiga privalo įvertinti kokybės kontrolės sistemą, kad nustatytų, ar ji atitinka 11.2.1 punkto b dalyje išdėstytas nuostatas. Ji pripažįsta, kad kokybės kontrolės sistema, taikanti tam tikrą darnųjį standartą, atitinka tas nuostatas.

Patikrinimą atliekanti paskelbtoji (notifikuota) įstaiga objektyviai įvertina visas kokybės kontrolės sistemos sudedamąsias dalis, o svarbiausia, patikrina, ar sistema užtikrina pagamintos AAP atitikimą patvirtintam modeliui.

Gamintojui turi būti pranešta apie sprendimą. Pranešime išdėstomos patikrinimo išvados ir pagrindžiamas įvertinimo sprendimas.

d) Gamintojas informuoja kokybės kontrolės sistemą patvirtinusią įstaigą apie ketinimus pakeisti kokybės kontrolės sistemą.

Paskelbtoji (notifikuota) įstaiga privalo išnagrinėti siūlomus pakeitimus ir nuspręsti, ar pakeista kokybės kontrolės sistema atitiks tam tikras nuostatas. Ji turi pranešti gamintojui savo sprendimą. Tokiame pranešime išdėstomos patikrinimo išvados ir pagrindžiamas įvertinimo sprendimas.

11.2.2. Priežiūra

a) Priežiūra siekiama užtikrinti, kad gamintojas tinkamai vykdytų savo įsipareigojimus, kylančius iš patvirtintos kokybės kontrolės sistemos.

b) Gamintojas sudaro sąlygas paskelbtajai (notifikuotai) įstaigai patikrinti AAP bandymo bei sandėliavimo vietas ir suteikia jai visą reikalingą informaciją:

- kokybės kontrolės sistemos dokumentus,
- techninius dokumentus,
- kokybės kontrolės vadovus.

c) Paskelbtoji (notifikuota) įstaiga reguliariai atlieka patikrinimus, siekdama įsitikinti, kad gamintojas taiko patvirtintą kokybės kontrolės sistemą, ir pateikia gamintojui tikrintojų ataskaitos kopiją.

d) Be to, paskelbtoji (notifikuota) įstaiga gali aplankyti gamintoją iš anksto apie tai nepranešusi. Po tokio apsilankymo paskelbtoji (notifikuota) įstaiga turi pateikti gamintojui ataskaitą apie apsilankymą, o prireikus – ir auditorių ataskaitą.

e) Kai to reikalaujama, gamintojas privalo pateikti paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos tikrinimo ataskaitą.

12. EB atitikties deklaravimas – tai procedūra, kurią atlikdamas gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas Europos Bendrijoje ir Lietuvoje:

12.1. parengia VI priede nurodyto pavyzdžio deklaraciją, patvirtinančią, jog rinkai pateiktos AAP atitinka pagrindinius šio Reglamento reikalavimus. Kai to reikalaujama, ši deklaracija pateikiama rinkos priežiūros institucijoms;

12.2. prie kiekvienos AAP pritvirtina CE ženklą, atitinkantį IV dalies reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. 52, 2001-04-23, Žin., 2001, Nr. 37-1266 (2001-05-02), i. k. 1012230ISAK00000052

IV. CE ŽENKLINIMAS

13. CE atitikties ženklą sudaro simboliai „CE“. Ženklo simbolių forma parodyta IV priede. Jei gamybos kontrolės procese dalyvauja paskelbtoji (notifikuota) įstaiga, pridedamas jos identifikacinis numeris.

13.1. CE ženklas turi būti uždėtas ant kiekvienos pagamintos AAP taip, kad būtų aiškiai matomas, įskaitomas ir nenusitrinęs per visą numatomą AAP naudojimo laiką; tačiau jei gaminio pobūdis to neleidžia, CE ženklas turi būti uždėtas ant kiekvienos pakuotės.

13.2. Turi būti uždraustas toks AAP žymėjimas, kuris gali suklaidinti trečiąsias šalis, prasme ar forma primindamas CE ženklą. AAP gali būti žymimos bet kokia žyma, jei dėl to nenukenčia CE ženklo matomumas ir teisės.

13.3. Jeigu rinkos priežiūros institucijos nustato, kad CE ženklas buvo uždėtas neteisėtai, gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi būti įpareigoti padaryti taip, kad gaminys atitiktų su CE ženklu susijusius reikalavimus, o už Reglamento pažeidimą atsakyti Lietuvos Respublikos įstatymų numatyta tvarka.

13.4. Kol neatitikimas nėra likviduotas, rinkos priežiūros institucijos privalo imtis visų priemonių, kad būtų apribotas ir uždraustas tokių gaminių tiekimas į rinką, arba užtikrinti tokių gaminių pašalinimą iš rinkos pagal šio Reglamento 7.1 punkte nurodytą procedūrą.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Kiekvienas pagal šį Reglamentą priimtas sprendimas, ribojantis AAP tiekimą į rinką ir atidavimą naudoti, privalo būti išsamiai pagrindžiamas. Sprendimą priimanti rinkos priežiūros institucija privalo nedelsdama pranešti suinteresuotai šaliai apie sprendimo priėmimą bei informuoti apie teisinės gynybos priemones, kurių ji gali imtis pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus ir tokių priemonių taikymo terminus.

I priedas

AAP RŪŠIŲ, KURIOS NEĮTRAUKTOS Į ŠĮ REGLAMENTĄ, SĄRAŠAS

1. Specialiai ginkluotosioms pajėgoms arba teisėtvarkos reikmėms suprojektuotos ir pagamintos AAP (šalmų, skydai ir kt.).
 2. Savigynai skirtos AAP (aerolinių balionėliai, asmeninės apsaugos ginklai ir kt.).
 3. Asmeniniam naudojimui suprojektuotos ir pagamintos AAP, skirtos apsisaugoti nuo:
 - nepalankių atmosferos sąlygų (galvos apdangalai, sezoniniai drabužiai, avalynė, skėčiai ir kt.);
 - drėgmės ir vandens (pirštinių indams plauti ir kt.);
 - karščio (pirštinių ir kt.).
 4. Laivuose ir lėktuvuose esančių žmonių apsaugai ar gelbėjimui numatytos AAP, kurios nėra nešiojamos visą laiką.
 5. Dviračių ir triračių motorizuotų priemonių naudotojų šalmų ir antveidžiai.
-

PAGRINDINIAI SVEIKATOS IR SAUGOS REIKALAVIMAI

1. BENDRIEJI REIKALAVIMAI TAIKOMI VISOMS AAP.

AAP turi užtikrinti reikiamą apsaugą nuo tų pavojų, nuo kurių apsaugoti jos yra skirtos.

1.1. AAP projektavimo principai.

1.1.1. Ergonomika.

AAP turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad naudotojas galėtų dirbti sąlygomis, kurioms jos numatytos, būdamas tikras dėl savo saugumo, būti patogios ir nevaržyti judesių.

1.1.2. Apsaugos lygmenys ir rūšys.

1.1.2.1. Aukščiausiasis galimas apsaugos lygmuo.

Optimalus saugos darbe lygmuo, į kurį reikia atsižvelgti projektuojant, turi būti toks, kad jį peržengus, atsiradę suvaržymai dėl AAP naudojimo jau imtų trukdyti jas efektyviai naudoti pavojaus metu arba normaliai dirbti.

1.1.2.2. Įvairius pavojaus lygmenis atitinkančios apsaugos rūšys.

Projektuojant AAP, kurios bus naudojamos skirtingomis darbo sąlygomis, kai galima išskirti kelis to paties pavojaus lygmenis, privalo būti atsižvelgta į atitinkamas apsaugos nuo tų pavojų rūšis.

1.2. AAP nekenksmingumas.

1.2.1. Kai nėra rizikos ir kitų būdingų trukdymo veiksnių.

AAP turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad nekeltų pavojaus ir netrukdytų dirbti numatytomis naudojimo sąlygomis.

1.2.1.1. AAP medžiagų tinkamumas.

AAP gaminti naudojamos medžiagos, įskaitant ir jų irimo arba skaidymosi produktus, neturi daryti žalingo poveikio naudotojo higienai ar sveikatai.

1.2.1.2. Reikalavimai AAP dalims, kurios liečiasi prie naudotojo kūno.

Kiekviena AAP dalis, kuri liečiasi arba gali liestis prie ją dėvinčio asmens kūno, turi būti nešiurkšti, be aštrių briaunų, išsikišimų ir panašių trūkumų, kas galėtų pernelyg dirginti arba sužeisti naudotoją.

1.2.1.3. Didžiausia leistina trukdymo AAP naudotojui norma.

Visi AAP naudotojui atsirandantys trukdymai judėti, keisti padėtį ir jausti aplinką turi būti kuo mažesni; dėl AAP naudojimo neturi būti daromi judesiai, galintys kelti pavojų naudotojui ir kitiems asmenims.

1.3. Patogumas ir veiksmingumas.

1.3.1. AAP pritaikymas prie naudotojo kūno sudėjimo.

AAP turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad jas būtų lengva nustatyti naudotojui tinkamoje padėtyje ir kad jos liktų toje pačioje padėtyje visą naudojimo laiką, atsižvelgiant į aplinkos veiksnius, atliekamus judesius ir užimamas padėtis. Tuo tikslu AAP turi būti atitinkamai reguliuojamos ir tvirtinamos specialiais įtaisais, pritaikant jas prie naudotojo kūno sudėjimo, arba numatyta galimybė reguliuoti jų dydį.

1.3.2. Lengvumas ir konstrukcijos tvirtumas.

AAP turi būti kuo lengvesnės, tačiau dėl to negali sumažėti jų konstrukcijos tvirtumas ir apsaugos veiksmingumas.

Be konkrečių papildomų reikalavimų, kurių privaloma laikytis, ir siekiant užtikrinti pakankamą apsaugą nuo aptariamų pavojų (žr. šio priedo 3 p.), AAP turi būti atsparios numatytomis naudojimo sąlygomis būdingiems aplinkos reiškiniams.

1.3.3. Skirtingų rūšių ar tipų AAP, skirtų naudoti tuo pačiu metu, suderinamumas.

Jeigu tas pats gamintojas parduoda keletą skirtingų rūšių ir tipų AAP modelių, turinčių užtikrinti gretimų kūno dalių apsaugą nuo tuo pačiu metu darbo aplinkoje kylančių keleto pavojų, tokios AAP turi būti suderinamos tarpusavyje.

1.4. Gamintojo parengtoje naudojimo instrukcijoje pateikiama informacija.

Teikiamos į rinką AAP naudojimo instrukcijoje turi būti nurodytos gamintojo ir (arba) jo įgaliotojo atstovo pavardės, adresai ir pateikta visa svarbi informacija apie:

a) AAP saugojimą, naudojimą, valymą, priežiūrą, aptarnavimą ir dezinfekavimą. Gamintojo rekomenduotos AAP valymo, priežiūros ir dezinfekavimo priemonės neturi kenkti nei AAP, nei naudotojui, jeigu laikomasi naudojimo instrukcijos reikalavimų;

b) charakteristikas, nustatytas per techninius bandymus, atliekamus tikrinant tam tikrų AAP apsaugos lygmenis ar rūšis;

c) atitinkamus AAP priedus ir atsarginių dalių charakteristikas;

d) apsaugos laipsnį esant skirtingiems pavojaus lygiams ir atitinkamas AAP naudojimo ribas;

e) nustatytą AAP ar tam tikrų jų dalių galutinį naudojimo terminą arba naudojimo trukmę;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [A1-287](#), 2005-11-11, *Žin.*, 2005, Nr. 137-4939 (2005-11-19), i. k. 1052230ISAK00A1-287

f) AAP gabenti naudotiną pakuotę;

g) kiekvieno žymens reikšmę (žr. šio priedo 2.12 p.);

h) jei reikia, nuorodos į taikomas techninius reglamentus pagal šio Reglamento 5.4 p.;

i) notifikuotos įstaigos, dalyvavusios projektuojant AAP, pavadinimas, adresas ir identifikacijos numeris.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [A1-287](#), 2005-11-11, *Žin.*, 2005, Nr. 137-4939 (2005-11-19), i. k. 1052230ISAK00A1-287

Ši informacija turi būti tiksli ir suprantama, parengta valstybės narės, kurioje AAP skirta naudoti, kalba (kalbomis).

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [A1-287](#), 2005-11-11, *Žin.*, 2005, Nr. 137-4939 (2005-11-19), i. k. 1052230ISAK00A1-287

2. PAPILDOMI REIKALAVIMAI, BENDRI KELETUI AAP RŪŠIŲ AR TIPŲ.

2.1. Turinčioms reguliavimo sistemas AAP.

Jeigu AAP turi reguliavimo sistemas, jos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad numatytomis naudojimo sąlygomis neišsiderintų naudotojui to nejaučiant.

2.2. Uždengiančioms saugotinas kūno dalis AAP.

Tiek, kiek įmanoma, uždengiančios saugotinas kūno dalis AAP turi būti gerai vėdinamos, kad sumažintų prakaitavimą jas naudojant. Kitu atveju jose turi būti prakaitą sugeriančių priemonių.

2.3. Veido, akių ir kvėpavimo takų AAP.

Veido, akių ar kvėpavimo takų AAP naudotojo regėjimo laukas ar matomumas turi būti minimaliai ribotas.

Šių rūšių AAP optinės sistemos neutralumo laipsnis turi atitikti naudotojo atliekamo darbo pobūdį, darbo tikslumo ir (arba) jo trukmės reikalavimus. Prireikus jos turi būti apdorojamos arba aprūpinamos priemonėmis, neleidžiančiomis kauptis drėgmei.

AAP modeliai, skirti naudotojams, kuriems reikia koreguoti regą, turi būti pritaikyti naudoti su akiniais ar kontaktiniais lęšiais.

2.4. Senėjimo įtaka AAP.

Jeigu žinoma, kad numatytas naujų AAP veikimas gali ženkliai priklausyti nuo jų senėjimo, pagaminimo data ir (arba), jeigu tai įmanoma, tinkamumo naudoti data turi būti aiškiai ir neištrinamai užrašyta ant kiekvienos teikiamos į rinką AAP ir jos keičiamų dalių taip, kad AAP galiojimo laiką visi suprastų vienodai. Ši informacija taip pat aiškiai ir neištrinamai turi būti užrašyta ant pakuotės.

Jeigu gamintojas negali prisiimti įsipareigojimų dėl AAP naudojimo laiko, naudojimo instrukcijoje, nurodytoje 1.4 punkte, jis turi pateikti visą reikalingą informaciją, kad pirkėjas ar

naudotojas teisingai nustatytą naudojimo terminą, atsižvelgdamas į modelio kokybę ir saugojimo, naudojimo, valymo, aptarnavimo bei priežiūros sąlygas.

Jeigu AAP veikimas gali staiga pablogėti dėl senėjimo, kuris atsiranda gamintojui rekomendavus ją reguliariai valyti, gamintojas privalo, jeigu įmanoma, kiekvieną rinkai pateikiamą AAP pažymėti žyma, nurodančia, kiek kartų daugiausia ją galima valyti, kol reikės patikrinti arba kol ji taps nebetinkama naudoti. To nepadaręs, gamintojas šią informaciją privalo pateikti prie gaminio pridedamoje naudojimo instrukcijoje.

2.5. AAP, kurios naudojamos gali užkliūti.

Ten, kur ypač tikėtina, kad numatytomis naudojimo sąlygomis AAP gali užkliūti už judančio objekto ir dėl to kilti pavojus naudotojui, AAP turi turėti tam tikrą atsparumo ribą, kurią peržengus jos sudedamoji dalis suluš ir taip bus išvengta pavojaus.

2.6. Sprogioje aplinkoje naudojamoms AAP.

Sprogioje aplinkoje naudojamos AAP turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad netaptų elektros lanko, elektrostatinės iškrovos ar smūgio sukeltu kibirkšties šaltiniu, nuo kurio aplinkoje esantis sproguosis mišinys užsidegtų.

2.7. Avarijos atveju naudojamoms arba greitai užsidedamoms ir (arba) nusiimamoms AAP.

Šių rūšių AAP turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad joms užsidėti ir paruošti naudoti ir (arba) nusiimti būtų sugaištama kuo mažiau laiko.

Visi įtaisai, esantys AAP sudėtyje ir įgalinantys naudotoją teisingai užsidėti ir nusiimti AAP, turi būti lengvai ir greitai valdomi.

2.8. Ypač pavojingomis sąlygomis naudojamoms AAP.

Naudojimo instrukcijoje, kurią gamintojas pateikia kartu su AAP, kurios nurodytos šio Reglamento 8.3.1 punkte ir naudojamos ypač pavojingomis sąlygomis, turi būti išsami informacija kvalifikuotiems ir praktinę patirtį turintiems asmenims, galintiems paaiškinti ją ir užtikrinti, kad asmenys, kuriems skirtos AAP, irgi naudosis šia informacija.

Naudojimo instrukcijoje taip pat turi būti aprašyta, ką AAP dėvintis naudotojas turi daryti, kad ji būtų teisingai reguliuojama ir teisingai veikta.

Jeigu AAP turi signalinį pavojaus įtaisą, kuris pradeda veikti, kai įprastinis reikiamas apsaugos lygmuo neužtikrinamas, įtaisas turi būti suprojektuotas ir įtaisytas taip, kad naudotojas suprastų, kada AAP nebeužtikrina jo saugumo.

2.9. AAP, kurių sudedamąsias dalis naudotojas gali reguliuoti ar nuimti.

Visos AAP dalys, kurias naudotojas gali reguliuoti ar nuimti, kad pakeistų, turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad būtų lengvai reguliuojamos, tvirtinamos ir nuimamos nenaudojant įrankių.

2.10. Prijungiamoms prie kito išorinio papildomo įrenginio AAP.

Jeigu AAP turi įtaisą, leidžiantį sujungti ją su kitu papildomu įrenginiu, jungiamasis mechanizmas turi būti suprojektuotas ir pagamintas taip, kad jį būtų galima prijungti tik prie atitinkamo įrenginio.

2.11. Turinčioms skysčių cirkuliavimo sistemą AAP.

AAP skysčio cirkuliavimo sistema turi būti parinkta, suprojektuota ir įrengta taip, kad skystis prie saugomos kūno dalies nepriklausomai nuo naudotojo judesių ar kūno padėties numatytomis naudojimo sąlygomis tinkamai cirkuliuotų.

2.12. Vienu ar daugiau identifikavimo ar atpažinimo žymenų pažymėtoms AAP.

Pageidautina, kad ant tokių tipų ar rūšių AAP identifikavimo ar atpažinimo ženmenys, tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su sveikata ir sauga, būtų suderintų piktogramų ar ideogramų pavidalo ir išliktų gerai įskaitomi visą numatytą AAP naudojimo laiką. Be to, šie ženmenys privalo būti labai detalūs, tikslūs ir aiškūs, kad nebūtų klaidingai aiškinami; ypač svarbu, kad jei tokiuose žymenyse yra žodžių ar sakinių, jie būtų užrašyti valstybės, kurioje toks įrenginys bus naudojamas, oficialia kalba (oficialiomis kalbomis).

Jeigu AAP (arba AAP dalis) yra tokia maža, kad ant jos visi ženklai ar dalis reikalingų ženklų netelpa, svarbi informacija turi būti nurodyta ant pakuotės ir gamintojo parengtoje naudojimo instrukcijoje.

2.13. Vizualiai įspėjančioms apie naudotojo buvimą AAP.

AAP – drabužiai, skirti dėvėti numatytomis naudojimo sąlygomis, kai apie naudotojo buvimą turi būti įspėjama vizualiai ir individualiai, privalo turėti vieną (ar daugiau) tinkamai pritvirtintą priemonę ar įtaisą, tiesiogiai skleidžiantį ar atspindintį atitinkamo intensyvumo šviesą ir pasižymintį fotometrinėmis bei spalvinėmis savybėmis.

2.14. Apsaugančioms nuo keleto pavojų AAP.

Visos AAP, apsaugančios naudotoją nuo keleto vienu metu galinčių kilti pavojų, turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad, svarbiausia, tenkintų pagrindinius reikalavimus, keliamus, kad būtų apsisaugota nuo visų tų pavojų (žr. šio priedo 3 p.).

3. PAPILDOMI REIKALAVIMAI, APSISAUGANT NUO KONKREČIŲ PAVOJŲ.

3.1. Apsauga nuo mechaninio poveikio.

3.1.1. Krintančių ar skriejančių daiktų smūgis ir kūno dalių susidūrimas su kliūtimi.

Nuo tokių pavojų saugančios AAP turi būti pakankamai atsparios smūgiui, kad naudotojas išvengtų sužalojimo, ypač tuomet, kai saugoma kūno dalis gali būti suspausta arba patirti smūgį. Tokios AAP turi būti tvirtos, atlaikyti spaudimą ir smūgius tol, kol dėl pernelyg didelių AAP matmenų arba svorio nebus įmanoma jos veiksmingai naudoti numatytą naudojimo laiką.

3.1.2. Kritimai.

3.1.2.1. Apsauga nuo kritimo paslydus.

Saugančio nuo slydimo apavo padai turi turėti papildomus įtaisus arba būti sumodeliuoti ir pagaminti taip, kad atsižvelgiant į paviršiaus pobūdį ar struktūrą, svorio ir trinties veikiami, užtikrintų reikiamą sukibimą su paviršiumi.

3.1.2.2. Apsauga nuo kritimo iš aukščio.

AAP, saugančios nuo kritimo iš aukščio arba jo padarinių, privalo turėti apjuosiančius kūną diržus ir tvirtiklius, pritvirtinamus prie patikimos tvirtinimo vietos. Jos turi būti suprojektuotos taip, kad numatytomis naudojimo sąlygomis kritimo aukštis būtų kiek galima mažesnis, išvengta susidūrimo su kliūtimis, o stabdymo jėga nepasiektų tokio kritinio dydžio, kad naudotojas susižeistų arba, plyšus ar trūkus kokiai nors AAP sudedamajai daliai, nukristų.

AAP turi užtikrinti, kad sustabdžius kritimą naudotojas išliktų tinkamoje padėtyje ir reikalui esant galėtų laukti pagalbos.

AAP gamintojo pateikiamoje naudojimo instrukcijoje turi būti išsami informacija apie:

- tvirtinimo vietos charakteristikas ir būtiną mažiausią atstumą tarp naudotojo ir atitinkamo paviršiaus,

- tinkamą diržų užsegimą ant kūno ir AAP tvirtiklių pritvirtinimo prie patikimos tvirtinimo vietos būdą.

3.1.3. Mechaninė vibracija.

AAP, suprojektuotos apsaugoti nuo mechaninės vibracijos poveikio, turi užtikrinti pakankamą žalingo vibracijos poveikio kurioms nors kūno dalims slopinimą.

Kenksmingas vibracijos poveikis jokių būdu neturi būti didesnis už ribinį, nustatytą higienos normose, atsižvelgus į didžiausią leistiną kasdieninį kenksmingą vibracijos poveikį kuriai nors kūno daliai.

3.2. Apsauga nuo statinės apkrovos poveikio tam tikrai kūno daliai.

AAP, suprojektuotos apsaugoti atskiras kūno dalis nuo statinės apkrovos, turi taip sumažinti apkrovos poveikį, kad būtų išvengta rimto sužeidimo arba profesinės ligos.

3.3. Apsauga nuo fizinio sužeidimo (nutrynimo, įdūrimo, įpjovimo, įdrėskimo).

AAP sudedamosios dalys ir medžiagos, saugančios visą kūną ar jo dalis nuo tokių išorinių mechaniniu būdu padaromų sužeidimų kaip nutrynimo, įdūrimo, įpjovimo arba

įdrėskimo, turi būti parenkamos, projektuojamos ir įkomponuojamos taip, kad numatytais naudojimo sąlygomis tokios rūšies AAP būtų pakankamai atsparios trinčiai, pradūrimui ir prakirtimui (žr. taip pat 3.1 p.).

3.4. Apsauga nuo skendimo (gelbėjimo liemenės, gelbėjimo diržai ir gelbėjimo kostiumai).

AAP, apsaugančios nuo skendimo, turi kuo greičiau ir nekeldamos pavojaus skęstančiojo sveikatai ir gyvybei iškelti jį į paviršių (įkritęs į skystąją terpę pastarasis gali būti išsekęs ar praradęs sąmonę) ir laikyti plūduriuojantį taip, kad jis, laukdamas pagalbos, galėtų kvėpuoti.

AAP gali visiškai arba iš dalies plūduriuoti skystojoje terpėje, arba turi būti įmanoma rankomis, automatinio įtaisu pripildyti jas dujų arba pripūsti burna oro.

Numatytais naudojimo sąlygomis:

- AAP, tinkamai veikdama, turi būti atspari sąlyčiui su skystąja terpe ir būdingiems tai terpei aplinkos veiksniams;

- pripučiamosios AAP turi būti greitai ir pilnai pripučiamos.

Jeigu konkrečiomis numatytais naudojimo sąlygomis yra reikalinga, tam tikrų tipų AAP turi tenkinti vieną ar keletą šių papildomų reikalavimų:

- prie jų turi būti visi 2-ojoje pastraipoje nurodyti AAP pripūtimo įtaisai ir (arba) šviesos ar garso signalinis įtaisas;

- prie jų turi būti įtaisas kūnui prikabinti ir pritvirtinti, kad naudotoją būtų galima iškelti iš skystosios terpės,

- jos turi būti tinkamos kuo ilgiau naudoti darbe, kai naudotojas gali su rūbais įkristi į skystąją terpę arba jam būtina panirti į ją.

3.4.1. Pagalbinės priemonės, padedančios laikytis vandens paviršiuje.

Tai drabužiai, kurie numatytais naudojimo sąlygomis užtikrina plūduriavimą, yra saugūs dėvėti ir gelbsti atsidūrusį vandenyje. Numatytais naudojimo sąlygomis tokia AAP neturi varžyti naudotojo judesių, o, svarbiausia, neturi trukdyti plaukti ar imtis veiksmų, kad būtų išvengta pavojaus ar būtų galima gelbėti kitus asmenis.

3.5. Apsauga nuo kenksmingo triukšmo poveikio.

AAP, suprojektuotos apsaugoti nuo kenksmingo triukšmo poveikio, turi sumažinti jį tiek, kad naudotojo girdimo garso stiprumo lygmuo jokiais atvejais nebūtų didesnis už nurodytą „Darbuotojų apsaugos nuo triukšmo poveikio darbe nuostatuose“ (Žin., 1999, Nr. [87-2582](#)) leidžiamą ribinį dienos akustinio triukšmo lygį.

Visos šios rūšies AAP turi būti paženklintos nurodant triukšmo mažinimo laipsnį ir AAP suteikiamo patogumo rodiklį. Jeigu to padaryti negalima, žymuo tvirtinamas prie pakuotės.

3.6. Apsauga nuo karščio ir (arba) liepsnos.

AAP, suprojektuotos apsaugoti visą kūną arba kai kurias jo dalis nuo karščio ir (arba) liepsnos poveikio, turi pasižymėti termoizoliacinėmis savybėmis ir numatytais naudojimo sąlygomis būti mechaniškai atsparios.

3.6.1. AAP sudedamosios dalys ir medžiagos.

Saugančių nuo spinduliuojamo ir oro srautų nešamo karščio AAP sudedamosios dalys ir medžiagos privalo turėti atitinkamą atsitiktinio šilumos srauto perdavimo koeficientą ir numatytais naudojimo sąlygomis turi būti pakankamai atsparios ugniai, kad būtų išvengta jų savaiminio užsiliepsnojimo.

Jeigu šios dalys ir medžiagos turi išoriškai atspindėti karštį, jų atspindžio galia turi atitikti karščio, susijusio su infraraudonojo spinduliavimo diapazonu, srauto intensyvumą.

AAP, skirtų neilgai naudoti esant aukštai temperatūrai, bei AAP, kurios gali būti aptašytos dideliu karštų išsilydžiusių medžiagų kiekiu, sudedamosios dalys ir medžiagos taip pat privalo turėti pakankamą šiluminę talpą, kad sulaikytų didžiausią sukauptos šilumos kiekį tol, kol naudotojas pasišalins iš pavojingos zonos ir nusiims AAP.

AAP sudedamosios dalys ir medžiagos, kurios gali būti aptašytos dideliu karštų produktų kiekiu, turi pakankamai apsaugoti ir nuo mechaninių smūgių (žr. 3.1 p.).

AAP sudedamosios dalys ir medžiagos, galinčios netikėtai susiliesti su liepsna, ir tos, kurios naudojamos gaminant gaisro gesinimo įrangą, numatytomis naudojimo sąlygomis priklausomai nuo pavojaus rūšies turi būti nedegios, veikiamos liepsnos neturi lydytis ir skatinti degimo

3.6.2. Visiškai parengtos naudoti (pilnai sukomplektuotos) AAP.

Numatytomis naudojimo sąlygomis:

1. AAP perduodamos naudotojui šilumos kiekis turi būti pakankamai mažas, kad jokių būdu pavojingai veikiamoje kūno dalyje dėl besikaupiančios šilumos nebūtų sukelta skausmo ir labai pakenkta sveikatai.

2. Prireikus AAP turi apsaugoti nuo skysčių ar garų skverbimosi ir nudegimų, atsirandančių jos apsauginiam sluoksniui susilietus su naudotojo kūnu.

Jeigu AAP turi aušinimo įtaisų, absorbuojančių atsitiktinai atsirandančią šilumą skysčio arba kietojo kūno garavimo principu, jie turi būti suprojektuoti taip, kad visos lakiosios medžiagos sklistų už išorinio apsauginio sluoksnio, o ne naudotojo link.

Jeigu AAP turi kvėpavimo įtaisą, jis turi užtikrinti tinkamą apsaugą numatytomis naudojimo sąlygomis.

Prie kiekvienos AAP, skirtos naudoti apsaugai nuo aukštos temperatūros trumpą laiką, gamintojas privalo pridėti instrukciją, kurioje pateikia visus duomenis, reikalingus nustatant didžiausią leistiną AAP perduodamą karščio poveikį naudotojui, kai priemonė naudojama laikantis instrukcijos.

3.7. Apsauga nuo šalčio.

AAP, suprojektuotos apsaugoti visą kūną arba kai kurias jo dalis nuo šalčio, turi pasižymėti termoizoliacinėmis savybėmis ir numatytomis naudojimo sąlygomis būti mechaniškai atsparios, nes būtent dėl to tokios AAP yra tiekiamos į rinką.

3.7.1. AAP sudedamosios dalys ir medžiagos.

Sudedamosios dalys ir medžiagos, tinkamos apsaugoti naudotoją nuo šalčio, privalo turėti kuo mažesnę terminio srauto perdavimo koeficientą, būtiną numatytomis naudojimo sąlygomis. AAP, naudojamų esant žemai temperatūrai, sudedamosios dalys ir medžiagos turi išlikti lanksčios naudotojui judant ir keičiant padėtį.

AAP, kurias gali aptaškyti dideli šaltų produktų kiekiai, sudedamosios dalys ir medžiagos turi pakankamai apsaugoti naudotoją ir nuo jų mechaninio poveikio (žr. 3.1 p.).

3.7.2. Visiškai parengtos naudoti (pilnai sukomplektuotos) AAP.

Numatytomis naudojimo sąlygomis:

1. AAP praleidžiamas šalčio srautas turi būti pakankamai silpnas, kad jas dėvintis išvengtų šalčio poveikio bet kuriai kūno daliai, įskaitant rankų ir kojų pirštų galus, ir kad jokiais atvejais nebūtų sukeltas skausmas ir nebūtų kenkiama sveikatai.

2. AAP turi kiek įmanoma geriau apsaugoti nuo atmosferinių kritulių ir nepakenkti naudotojui, kai jos šaltas apsauginis sluoksnis susiliečia su naudotojo kūnu.

Jeigu AAP turi kvėpavimo įtaisą, jis turi užtikrinti tinkamą apsaugą numatytomis naudojimo sąlygomis.

Prie kiekvienos AAP, skirtos naudoti apsaugai nuo žemos temperatūros trumpą laiką, gamintojas privalo pridėti instrukciją, kurioje pateikia visus duomenis, reikalingus nustatant didžiausią leistiną AAP perduodamą šalčio poveikį naudotojui.

3.8. Apsauga nuo elektros smūgio.

Visą kūną ar jo dalį nuo elektros srovės poveikio apsaugančios AAP turi pakankamai izoliuoti nuo įtampos, kad naudotojas būtų saugus pačiomis nepalankiausiomis numatytomis sąlygomis.

Todėl šios rūšies AAP sudedamosios dalys ir medžiagos turi būti parinktos, suprojektuotos ir įkomponuotos taip, kad bandant tokiomis sąlygomis, kokios numatytos ir dirbant, per apsauginį sluoksnį tekanti elektros srovė, kokia numatoma ir dirbant, būtų, kiek įmanoma, mažesnė ir niekada neviršytų didžiausios leistinos ribos.

AAP, išimtinai naudojamų dirbant su elektros įrenginiais, kuriais teka arba gali tekėti tam tikros įtampos elektros srovė, turi būti pažymėtos žymenimis, nurodančiais jų apsaugos rūšį ir (arba) atitinkamą darbinę įtampą, jų serijos numerį ir pagaminimo datą. Šie žymenys turi būti ir ant jų pakuotės. Tokių AAP išorėje turi būti numatyta vieta datai, kada AAP pradėta naudoti, įrašyti ir pastaboms apie periodiškai atliekamus bandymus arba tikrinimus.

Gamintojo parengtoje AAP naudojimo instrukcijoje turi būti nurodyta išimtinė jų naudojimo paskirtis bei šių AAP dielektrinių bandymų, atliekamų jų naudojimo laikotarpiu, pobūdis ir dažnumas.

3.9. Apsauga nuo spinduliuotės.

3.9.1. Nejonizuojančioji spinduliuotė.

AAP, saugančios nuo staigaus arba nuolatinio nejonizuojančiosios spinduliuotės kenksmingo poveikio akims, turi absorbuoti arba atspindėti didesnę dalį energijos, išspinduliuotos tam tikro ilgio kenksmingą poveikį turinčių bangų, bet pernelyg nemažinti gebėjimo matyti nekenksmingą spektro dalį, pastebėti kontrastus, skirti spalvas tiek, kiek to reikia numatytomis naudojimo sąlygomis.

Todėl apsauginiai akiniai turi būti tokio modelio ir pagaminti taip, kad kiekvienai kenksmingai bangai būtų nustatytas toks spektrinis laidumo koeficientas, kad spinduliuojamos energijos ryškumo tankis, galintis naudotojo akis pasiekti per filtrą, sumažėtų ir jokių būdu neviršytų didžiausio leistino poveikio dydžio.

Be to, numatytomis naudojimo sąlygomis dėl spinduliuotės poveikio apsauginiai akiniai neturi prarasti savo savybių ir visi parduodami akiniai turi būti pažymėti saugos laipsnio numeriu, atitinkančiu jų pralaidumo koeficiento spektrinio paskirstymo kreivę.

Akiniai, saugantys nuo tokios pačios rūšies spinduliuotės, turi būti klasifikuojami pagal jų saugos laipsnį didėjančia tvarka, o naudojimo instrukcijoje turi būti nurodytos transmisijos kreivės, pagal kurias galima parinkti tinkamiausias AAP, atsižvelgiant į tokias veiksmingo naudojimo sąlygas, kaip atstumas nuo AAP iki šaltinio ir energijos, išspinduliuotos per šį atstumą, spektrinis pasiskirstymas.

Visus filtruojančius akinius gamintojas privalo pažymėti atitinkamu saugos laipsnio numeriu.

3.9.2. Jonizuojančioji spinduliuotė.

3.9.2.1. Apsauga nuo išorinės radioaktyviosios taršos.

Visą kūną arba jo dalį saugančių nuo radioaktyviųjų dulkių, dujų, skysčių arba jų mišinių AAP sudedamosios dalys ir medžiagos turi būti parenkamos, suprojektuojamos ir įkomponuojamos taip, kad šios priemonės numatytomis naudojimo sąlygomis patikimai apsaugotų nuo radioaktyviųjų teršalų skverbimosi.

Priklausomai nuo šių teršalų pobūdžio ar būklės būtinas nuo nutekėjimo apsaugantis hermetiškumas, kurį užtikrina apsauginis sluoksnis ir (arba) kitos atitinkamos priemonės, tokios kaip vėdinimo ir hermetizavimo sistemos, padedančios išvengti grįžtamojo teršalų sklaidimo.

Visos nukenksminimo priemonės, kurios gali būti naudojamos AAP, neturi trukdyti pakartotinai naudoti tokių priemonių numatyto naudojimo laikotarpiu.

3.9.2.2. Ribota apsauga nuo išorinės spinduliuotės.

AAP, visokeriopai sauganti naudotoją nuo išorinės spinduliuotės arba, jei negalima to padaryti, atitinkamai jį susilpninanti, turi būti skirta tik silpnų elektronų (pvz., beta) arba silpnų fotonų (pvz., rentgeno, gama) spinduliuotei.

Šių rūšių AAP sudedamosios dalys ir medžiagos turi būti parinktos, suprojektuotos ir įkomponuotos taip, kad numatytomis naudojimo sąlygomis užtikrintų tokią naudotojo apsaugą, kuri nevaržytų naudotojo judesių, laikysenos ar judėjimo (žr. 1.3.2 p.).

AAP turi būti pažymėtos ženklų, nurodančiu sudedamosios medžiagos (sudedamųjų medžiagų) tipą ir storį, tinkamą numatytomis naudojimo sąlygomis.

3.10. Apsauga nuo pavojingų medžiagų ir infekcijų sukėlėjų.

3.10.1. Kvėpavimo takų apsauga.

AAP, apsaugančios kvėpavimo takus, turi aprūpinti naudotoją tinkamu kvėpuoti oru, jeigu aplinkos oras yra užterštas ir (arba) jame nėra pakankamos deguonies koncentracijos.

Tinkamas kvėpuoti oras AAP naudotojui tiekiamas atitinkama įranga, pavyzdžiui, užterštas oras filtruojamas specialiu apsauginiu įrenginiu ar prietaisu arba tiekiamas vamzdžiais iš neužteršto šaltinio.

Šios rūšies AAP sudedamosios dalys ir medžiagos turi būti parinktos, suprojektuotos ir įkomponuotos taip, kad numatytomis naudojimo sąlygomis užtikrintų tinkamą naudotojo kvėpavimą ir kvėpavimo higieną.

AAP hermetiškumas ir slėgio sumažėjimas įkvepiant, o, esant filtravimo prietaisams, ir gryninimo našumas turi būti toks, kad teršalų iš aplinkos oro prasiskverbtų kuo mažiau ir jie nepakenktų naudotojo sveikatai ar higienai.

AAP turi būti pažymėtos gamintojo identifikavimo ženklu ir informacija apie šios priemonės konkrečias charakteristikas, kurios drauge su naudojimo instrukcija padės parengtam ir kvalifikuotam naudotojui teisingai naudoti AAP.

Jeigu AAP yra filtravimo įtaisų, instrukcijoje turi būti nurodytas ir naujų neišpakuotų filtrų naudojimo laikas.

3.10.2. Apsauga nuo sąlyčio su oda ir akimis.

AAP, saugančios viso kūno ar jo dalies paviršių nuo sąlyčio su pavojingomis medžiagomis ir infekcijų sukėlėjais, numatytomis naudojimo sąlygomis turi apsaugoti nuo tokių medžiagų įsiskverbimo ar difuzijos pro apsauginį sluoksnį, nes būtent dėl to tokios AAP pateikiamos į rinką.

Todėl šių rūšių AAP sudedamosios dalys ir medžiagos turi būti parinktos, suprojektuotos ir įkomponuotos taip, kad kuo geriau užtikrintų visišką hermetiškumą ir dėl to pailgėtų jų naudojimo per dieną trukmę, arba, jei negalima to padaryti, ribotą hermetiškumą, dėl kurio reikėtų apriboti naudojimo laiką.

Kai numatytomis naudojimo sąlygomis tam tikroms pavojingoms medžiagoms arba infekcijų sukėlėjams dėl jų natūralių sąvybių būdinga didelė skvarba, ribojanti AAP teikiamos apsaugos trukmę, AAP turi būti išbandytos standartiniais metodais, kurie parenkami pagal AAP efektyvumo klasę. AAP, kurios laikomos atitinkančiomis bandymo technines sąlygas, turi būti paženklintos, nurodant medžiagų, kurios naudotos tikrinant, pavadinimus, o jeigu negalima to padaryti, jų kodus ir saugaus AAP naudojimo trukmę. Be to, gamintojo parengtoje naudojimo instrukcijoje, jeigu tai būtina, turi būti kodų paaiškinimai, pateiktas detalus standartinių bandymų aprašymas ir visa atitinkama informacija apie ilgiausią leistiną dėvėjimo laiką numatytomis skirtingomis naudojimo sąlygomis.

3.11. Nardymo priemonių saugos įranga.

1. Kvėpavimo prietaisas numatytomis naudojimo sąlygomis turi užtikrinti naudotojo kvėpavimui būtiną dujų mišinį ir ypač atsižvelgiant į didžiausią panirimo gylį.

2. Jeigu pagal numatytas naudojimo sąlygas yra būtina, priemonę turi sudaryti:

a) kostiumas, apsaugantis naudotoją nuo slėgio, atsirandančio giliai panirus (žr. 3.2 p.) ir (arba) nuo šalčio (žr. 3.7 p.);

b) signalinis pavojaus įtaisas, nedelsiant įspėjantis naudotoją, jog baigiasi kvėpuojamasis mišinys (žr. 2.8 p.);

c) gelbėjimosi kostiumas, padedantis naudotojui iškilti į paviršių (žr. 3.4.1 p.).

III priedas

GAMINTOJO PATEIKIAMO TECHNINIAI DOKUMENTAI

Šio Reglamento 8 p. minimuose dokumentuose turi būti nurodyta, kokiomis priemonėmis gamintojas užtikrina AAP atitikimą pagrindiniams reikalavimams.

Šio Reglamento 8.1 p. minimo modelio AAP dokumentuose turi būti:

1. Gamintojo parengti techniniai dokumentai:

a) AAP bendrieji ir detalieji planai, prie kurių prireikus pridedami apskaičiavimai ir prototipo bandymų rezultatai, reikalingi, kad būtų galima patikrinti, ar AAP atitinka pagrindinius reikalavimus;

b) pagrindinių saugos reikalavimų ir harmonizuotų standartų ar kitų techninių sąlygų, paminėtų šio Reglamento 3 ir 5.1–5.2 punktuose, išsamus sąrašas, sudarytas atsižvelgiant į modelio konstrukciją.

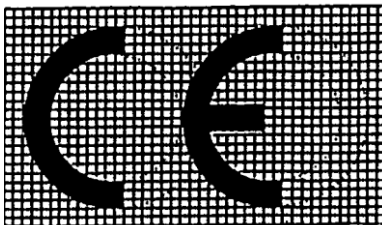
2. Kontrolės būdų ir bandymų, atliktų gamintojo įmonėje, sąlygų aprašymas, kad būtų galima patikrinti, ar pagamintos AAP atitinka harmonizuotus standartus ar kitas technines sąlygas ir kokia yra jų kokybė.

3. Šio Reglamento II priedo 1.4 punkte nurodytoje gamintojo parengtoje naudojimo instrukcijoje pateikiamų informacinių dokumentų kopijos.

IV priedas

CE ATITIKTIES ŽENKLAS

CE atitikties ženklas turi būti tokios „CE“ formos simbolių darinys:

Jei CE ženklas yra sumažinamas ar padidinamas, turi būti laikomasi aukščiau esančiame piešinyje pateiktų proporcijų.

Įvairios CE ženklo dalys turi būti iš esmės vienodo aukščio, ne mažesnio nei 5 mm. Mažo dydžio AAP šio minimalaus dydžio reikalavimo galima atsisakyti.

KRITERIJAI, KURIUOS TURI ATITIKTI PASKELBTOSIOS (NOTIFIKUOTOSIOS) ĮSTAIGOS

Paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos turi tenkinti šias minimalias sąlygas:

1. Turėti pakankamai darbuotojų ir būtinų priemonių bei įrangos.
2. Personalas privalo būti techniškai kompetentingas ir profesionalus.
3. Darbuotojai ir techninis personalas, atlikdami bandymus, rengdami ataskaitas, išduodami sertifikatus ir vykdydami šiame Reglamente numatytą priežiūrą, privalo būti nepriklausomi nuo visų tiesiogiai ar netiesiogiai su AAP susijusių grupių ar asmenų.
4. Darbuotojai privalo saugoti profesines paslaptis.
5. Turėti civilinės atsakomybės draudimo sutartį, jeigu tokia atsakomybė nenumatyta kituose teisės aktuose.

1 ir 2 punktuose numatytų sąlygų vykdymas reguliariai tikrinamas vadovaujantis Paskelbtųjų (notifikuotų) atitikties įvertinimo įstaigų paskyrimo taisyklėmis (Žin., 1999, Nr. [62-2058](#)).

VI priedas

EB ATITIKTIES DEKLARACIJOS PAVYZDYS

Gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas¹ Europos Bendrijoje ir Lietuvoje:

pareiškia, kad nauja AAP, kuri toliau apibūdinama²

_____,
atitinka techninio reglamento „Asmeninės apsauginės priemonės“ (Tarybos direktyvos 89/686/EEC) nuostatas ir, jeigu yra, nacionalinį standartą, įteisinantį darnųjį standartą Nr. _____ (Reglamento 8.2 punkto arba Direktyvos 89/686/EEC 8 straipsnio 3 dalyje nurodytoms AAP), yra identiška AAP, kuriai suteiktas EB tipo atitikties sertifikatas Nr., išduotas^{3,4} _____, ir jai yra taikoma Direktyvos 89/686/EEC 11 straipsnio A arba B⁴ punkte nustatyta tvarka, prižiūrint paskelbtajai (notifikuotai) istaigai³ _____.

Parengta _____, _____.

Parašas⁵ _____

¹ Įmonės pavadinimas ir visas adresas; įgaliotieji atstovai taip pat turi nurodyti įmonės pavadinimą ir gamintojo adresą.

² AAP aprašymas (modelis, tipas, serijos numeris ir kt.).

³ Paskelbtosios (notifikuotosios) istaigos pavadinimas ir adresas.

⁴ Tai, kas nereikalinga, išbraukti.

⁵ Asmens, įgalioto pasirašyti gamintojo vardu, arba jo įgaliotojo atstovo pavardė ir pareigos.

Priedo pakeitimai:

Nr. [52](#), 2001-04-23, Žin., 2001, Nr. 37-1266 (2001-05-02), i. k. 1012230ISAK00000052

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [52](#), 2001-04-23, Žin., 2001, Nr. 37-1266 (2001-05-02), i. k. 1012230ISAK00000052

Dėl techninio reglamento "Asmeninės apsauginės priemonės", patvirtinto socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 69, dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-287](#), 2005-11-11, Žin., 2005, Nr. 137-4939 (2005-11-19), i. k. 1052230ISAK00A1-287

Dėl socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. 69 "Dėl techninio reglamento "Asmeninės apsauginės priemonės" patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-399](#), 2013-07-12, Žin., 2013, Nr. 77-3907 (2013-07-18), i. k. 1132230ISAK00A1-399

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. 69 "Dėl techninio reglamento "Asmeninės apsauginės priemonės" patvirtinimo" pakeitimo

